

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3SŽi/16/2012
Identifikačné číslo spisu:	4011200534
Dátum vydania rozhodnutia:	04.12.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:4011200534.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: R. P., bytom M., X., proti žalovanému: Krajský súd v Nitre, so sídlom Štúrova 9, Nitra, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Spr-Io 13/2011 z 05. mája 2011, o odvolaní žalobcu a Y. V. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, č. k. 11S/108/2011-108 zo dňa 31. augusta 2012, jednomyseľne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/108/2011-108 zo dňa 31. augusta 2012, p o t v r d z u j e .

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Nitre (ďalej len krajský súd) nepripustil vstup Y. V., bytom K., X. do konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 11S/108/2011, ako vedľajšieho účastníka na strane žalobcu.

Krajský súd s poukazom na § 250 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP) a § 93 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 OSP dospel k záveru, že návrh Y. V. na vstup do konania ako vedľajšieho účastníka nie je dôvodný, pretože Y. V. nebol účastníkom správneho konania, výsledkom ktorého bolo žalobou napadnuté rozhodnutie. Krajský súd následne zdôraznil, že účastníctvo v správnom súdnictve je upravené v druhej hlave piatej časti OSP a nie je možné použiť § 93 ods. 3 OSP (tretia časť OSP) v spojení s § 246c os. 1 OSP. Paragraf 93 ods. 3 OSP sa vzťahuje na spory, ktoré majú súkromnoprávny charakter. Inštitút vedľajšieho účastníka predpokladá právny záujem na výsledku tohto sporu v konaní. V konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP súdy preskúmajú postup a zákonnosť rozhodnutia žalovaného správneho orgánu podľa stavu, ktorý tu bol v čase vydania žalobou napadnutého rozhodnutia.

Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/168/2008, na ktoré vo svojom návrhu - oznámení o postavení vedľajšieho účastníka, Y. V. poukázal, krajský súd uviedol, že toto rozhodnutie riešilo postavenie vedľajšieho účastníka vo vzťahu k litispendencii (§ 83 OSP) v

sporovom konaní a nie je ho možné aplikovať v konaní v správnom súdnictve.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podali v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 OSP) odvolania žalobca a Y. V.. Obaja zhodne žiadali napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť.

Žalobca vo svojom odvolaní namietol, že krajský súd napadnutým uznesením odňal jeho osobe možnosť konať pred súdom, a to tým, že uznesenie odporuje § 157 ods. 2 OSP, pretože jeho odôvodnenie neobsahuje zákonom ustanovené náležitosti. Najmä absentujú vyjadrenie žalovaného, žalobcu a vedľajšieho účastníka a ani stručné, jasné a žiadne výstižné vysvetlenia. Podľa názoru žalobcu krajský súd nepochopil, že súd o prípustnosti vedľajšieho účastníka rozhoduje len vtedy, ak niektorý z účastníkov konanie namietne neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Krajský súd teda konal bez návrhu a dopustil sa vady podľa § 221 ods. 1 písm. i/ OSP.

V závere odvolania poukázal opäť na rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 3Cdo/168/2008 z 25. septembra 2008 tvrdiac, že v konaní má vedľajší účastník podľa § 93 ods. 4 OSP rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania. Inštitút vedľajšieho účastníctva sa využíva aj v správnom súdnictve, pričom piata časť OSP vedľajšie účastníctvo neupravuje, preto sa primerane použijú podľa § 246c ods. 1 OSP ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti OSP. Žalobca tiež poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu zo 14. februára 2012, sp. zn. 1Sžr/93/2011, ktorým rozhodol o prípustnosti vedľajších účastníkov v súdnom konaní v správnom súdnictve.

Odvolanie Y. V. sa čo do dôvodov zhoduje s odvolaním žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c OSP v spojení s ust. § 10 ods. 2 OSP) preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu a konanie mu predchádzajúce (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 212 a nasl. OSP), vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu a ani odvolaniu Y. V., nie je možné priznať úspech.

Podaním z 13. júna 2012 Y. V. doručil krajskému súdu oznámenie o vstúpení do konania vedeného na tamomšom súde pod sp. zn. 11S/108/2011, ako vedľajší účastník na strane žalobcu R. P., bytom M., X., podľa a v zmysle § 93 ods. 3 OSP, nakoľko má právny záujem na výsledku tohto konania. Navrhol súdu, aby rešpektoval jeho práva, ktoré z tohto jeho vstupu do konania vyplývajú, a aby súd bral do úvahy to, že sa týmto oznámením stal vedľajším účastníkom tohto konania. Ohľadom toho poukázal na rozsudok najvyššieho súdu 3Cdo/168/2008 z 25. septembra 2008.

V konaní, do ktorého Y. V. zamýšľal vstúpiť ako vedľajší účastník na strane žalobcu, krajský súd preskúmava zákonnosť rozhodnutia Krajského súdu v Nitre z 05.05.2011, číslo Spr-Io 13/2011, ktorým tento zamietol odvolanie žiadateľa - žalobcu a potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Nitra zo 01.04.2011, číslo Inf. 123/11. Okresný súd Nitra ako prvostupňový správny orgán nevyhovel žiadosti žiadateľa - žalobcu o poskytnutie informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám vo forme fotokópií z úplného a kompletného pozostalostného spisového materiálu sp. zn. D 1929/1975.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP sa pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 250 ods. 1 OSP účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 250 ods. 2 OSP žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podatť žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.

Podľa § 93 ods. 1 OSP ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Podľa § 93 ods. 3 OSP do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

Ustanovenie § 93 je ustanovením prvej hlavy tretej časti a spolu s § 90 - § 94 OSP upravuje inštitút účastníka (konania).

Preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupov správnych orgánov má oproti prejednávaniu a rozhodovaniu súkromnoprávných sporov a aj nesporných konaní osobitnú povahu, ktorú reflektuje aj právna úprava správneho súdnictva. Z týchto dôvodov väčšina procesných inštitútov je v správnom súdnictve upravená osobitne a odlišne od všeobecného súdnictva. Použitie iných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku prichádza do úvahy len analogicky, na základe ustanovenia § 246c ods. 1 prvá veta OSP, keď pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v piatej časti OSP, ustanovuje primerané použitie ustanovení prvej, tretej a štvrtej časti OSP. Primeranosť znamená obdobné použitie, t.j. analogickú aplikáciu všeobecných ustanovení OSP, ustanovení o konaní v prvom stupni a ustanovení o opravných prostriedkoch. Primeranosť použitia týchto ustanovení je limitovaná účelom a cieľom správneho súdnictva (§ 244) a so zreteľom na tento účel ich treba aj aplikovať a vykladať.

V konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP je okruh účastníkov taxatívne určený v § 250 OSP. Účastníkom konania podľa druhej hlavy piatej časti OSP sú žalobca a žalovaný, ktorí sú v tomto zákonom ustanovení aj definovaní prostredníctvom postavenia v správnom konaní, v ktorom bolo vydané preskúmané rozhodnutie.

Zákomom č. 384/2008 Z.z. bolo s účinnosťou od 15. októbra 2008 ustanovenie § 250 ods. 1 OSP doplnené druhou vetou, podľa ktorej súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté. Pôjde tak o účastníkov správneho konania, ktorí nepodali žalobu aj z dôvodu, že sú s rozhodnutím správneho orgánu spokojní, avšak v prípade jeho zrušenia by mohli byť ich práva a povinnosti dotknuté.

Ako správne uviedli žalobca a Y. V. vo svojich odvolaniach, v správnom súdnictve nie je vylúčená ani primeraná aplikácia § 93 OSP, upravujúceho inštitút vedľajšieho účastníka. Ustanovenie § 93 OSP však predpokladá, že na výsledku už začatého, ale doteraz ešte právoplatne neskončeného súdneho konania, môže mať záujem aj osoba, ktorá nie je ani jeho účastníkom, ani jedným zo spoločníkov, ak sa jej výsledok konania podľa hmotného práva napriek tomu týka. Preto zákon dovoľuje, aby táto osoba vstúpila do konania pred súdom prvého i druhého stupňa na strane toho účastníka, na ktorého víťazstve má záujem a ktorému chce svojimi procesnými úkonmi pomáhať. Túto tretiu osobu vstupujúcu do konania za uvedených podmienok zákon nazýva vedľajším účastníkom.

Vedľajšie účastníctvo predpokladá spor (súkromnoprávny) a právny záujem na výsledku tohto sporu. Naproti tomu základným cieľom, resp. poslaním konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je preskúmať „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V preskúmvacom konaní štátny orgán súdnej moci, ktorý je pánom zákona a zákonnosti („iura novit curia“), posudzuje „zákonnosť“ postupov a rozhodnutí štátnych orgánov verejnej správy, pričom intervencia tretieho subjektu súkromného charakteru (hoci aj s právnickým vzdelaním) do tohto vzťahu štátnych mocí, v záujme podpory „právneho názoru“ jednej z nich, je bez právneho významu (pozri napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. II. ÚS 197/07-44 z 21. februára 2008). Napriek tomu súdna prax nevylučuje uplatnenie inštitútu vedľajšieho účastníka v správnom súdnictve, pričom vychádza z okolností prípadu (napr. Rs 22/2008 - rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. októbra 2007, sp. zn. 8SŽ/10/2007).

Okruh účastníkov v správnom súdnictve je viazaný na účasť v správnom konaní, ktorého výsledkom je napadnuté rozhodnutie. Rovnako tak v prípade vedľajšieho účastníka je nevyhnutné skúmať vzťah k predmetu správneho konania a možný dosah v ňom vydaného rozhodnutia na práva, právom chránené záujmy a povinnosti osoby, ktorá má byť do konania pripustená ako vedľajší účastník. Vzhľadom na široké vymedzenie účastníkov konania v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, nemalo by dochádzať k situácii, že sa v konaní pred správnym súdom ocitne osoba, ktorá v administratívnom konaní bola celkom nečinná. Pokiaľ sa takáto osoba už v konaní pred správnym orgánom nedomáhala ochrany svojich práv tvrdením, že môže byť rozhodnutím na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach dotknutá, a svojou nečinnosťou sa tak vzdala svojich práv v administratívnom konaní, nie je dôvod jej poskytovať možnosť uplatňovať tieto práva v konaní pred súdom. Táto situácia sa, samozrejme, nedotýka tzv. opomenutého účastníka správneho konania (§ 250 ods. 2 OSP).

Predpokladom prípustnosti vedľajšieho účastníctva v konaní je právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku sporu, t.j. právny záujem na úspešnosti v spore u toho účastníka, ku ktorému pristúpil. O právny záujem ide vtedy, ak rozhodnutím súdu vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka - jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva (pozri k tomu bližšie rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/140/2005 č. 70/2006 ZSP).

Predmetom preskúmania v tomto konaní je rozhodnutie, ktorým správny orgán nevyhovel žiadosti žalobcu o poskytnutie informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) (ďalej len „zákon o slobode informácií“). Účastníkom správneho konania podľa zákona o slobode informácií je výlučne žiadateľ, t.j. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá požiadala o sprístupnenie informácie (§ 4 ods. 1 zákona o slobode informácií). Výsledkom konania podľa zákona o slobode informácií je buď sprístupnenie požadovanej informácie žiadateľovi, alebo vydanie rozhodnutia o nevyhovení žiadosti o sprístupnenie informácie. Vzhľadom na úzko vymedzený okruh účastníkov tohto konania je žiadateľ zároveň jedinou osobou, ktorej práva, konkrétne právo na informácie podľa čl. 26, čl. 34 a čl. 45 Ústavy Slovenskej republiky, môžu byť dotknuté. Práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti akejkoľvek inej osoby nie sú rozhodnutím v tomto konaní nijakým spôsobom dotknuté, právo na poskytnutie informácie podľa zákona o slobode informácií, a to aj vo vzťahu k informácii už vyžiadanej inou osobou, ostáva zachované.

Pokiaľ žalobca a Y. V. vo svojich odvolaniach poukázali na rozhodnutie najvyššieho súdu zo 14. februára 2012, sp. zn. 1Sžr/93/2011 je potrebné uviesť, že predmetom konania vo veci samej bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správy katastra, ktorým bol zamietnutý návrh na vklad vlastníckeho práva k pozemku. Ako „vedľajší“ účastníci na strane odporcu boli do konania pribraté dve fyzické osoby, ktoré si ako pôvodní vlastníci, respektíve ich právni nástupcovia uplatnili v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku reštitučné právo k pozemkom, ktorých sa rozhodnutie správy katastra týkalo. Tieto osoby zároveň neboli účastníkmi katastrálneho konania, t.j. neboli ani predávajúcim, ani kupujúcim podľa kúpnej zmluvy, ktorou malo byť vlastnícke právo k týmto pozemkom prevedené. Súd ich do konania pribral po tom, ako mal preukázanú existenciu hmotnoprávneho vzťahu medzi týmito fyzickými osobami a predmetom konania spočívajúcu v možnom zásahu do vlastníckeho práva účastníkov pribratých do konania pred súdom.

Vzhľadom na odlišnú povahu správnych rozhodnutí preskúmaných v tomto konaní a v konaní, v ktorom bolo vydané uznesenie zo 14. februára 2012, sp. zn. 1Sžr/93/2011, nie je možné aplikovať právny názor vyslovený najvyšším súdom v označenom uznesení na tu prejednávanú vec žalobcu. S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti a právne zistenia je namieste konštatovať, že Y. V. nielenže nijakým spôsobom nepreukázal svoj právny záujem na výsledku konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 11S/108/2011, ale ani právny záujem na výsledku tohto konania nemôže mať, pretože rozhodnutím súdu vo veci nebude žiadnym spôsobom dotknuté jeho právne postavenie (jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva).

Pribratie do konania inej osoby než je účastník konania podľa § 250 ods. 1 OSP v správnom súdnictve predstavuje výnimku, a to aj s ohľadom na už uvedené pomerne široké chápanie účastníka správneho konania. V záujme rýchleho a hospodárneho vybavenia veci je preto úlohou súdu v súlade so zákonom regulovať prístup osôb do konania tak, aby nedochádzalo k jeho predlžovaniu pri zachovaní ústavných práv fyzických osôb a právnických osôb. Osoba, ktorá nepreukáže existenciu právneho záujmu na výsledku konania, ak navyše, ako v prejednávanej veci, aj z povahy predmetu konania vyplýva nemožnosť zásahu do jej práv a právom chránených záujmov, by svojimi podaniami mohla, hoc aj neúmyselne, konať v neprospech záujmov účastníka konania, predlžujúc tak čas od podania žaloby do jej vecného vybavenia. Je preto namieste, aby súd bezodkladne rozhodoval o žiadostiach osôb o vstup do konania v pozícii vedľajšieho účastníka.

Najvyšší súd po skutkovom a právnom vyhodnotení veci dospel k záveru, že krajský súd postupoval správne, keď o žiadosti Y. V. konal a rozhodol tak, že ho do konania vedeného na tamojšom súde pod sp. zn. 11S/108/2011 ako vedľajšieho účastníka na strane žalobcu nepripustil. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre, č. k. 11S/108/2011-108 z 31. augusta 2012 potvrdil, (§ 219 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok